

Arkiest. n:o 71/27.5.2005

M

Kälviä E. P.

VÄHÄKYRÖ TERVAJOEN RYHMÄ/AITTOMÄKI
tarkastukset rautakautiselle kalmistoalueelle 27.-28.9. 2004

Päivi Kankkunen

Museovirasto - arkeologian osasto - koekaivausryhmä I



Vähäkyrö Tervajoen ryhmä/Aittomäki
rautakautisen kalmistoalueen tarkastus 27.-28.9. 2004

tunnistetiedot

Kunta: Vähäkyrö

Kylä: Tervajoki

Kohde: Aittomäki

Tila:1) Storm, Rno 8:15, om. Anna-Liisa Hautasaari, os. Aittomäentie 20, 66440 Tervajoki, puh. 0400-881631

2) Mukari, Rno 11:106, om. Unto Mukari, Maalahdenkatu 5 A 7, 65350 Vaasa, puh. 06-3151589, 050-3649745

3) Loukonen, Rno 11:7, Unto Mukari, Maalahdenkatu 5 A 7, 65350 Vaasa, puh. 06-3151589, 050-3649745

Sijainti: Vähäkyrön kirkosta noin 8 km etelään

Tervajoen muinaisjäännösalue sijaitsee Vaasa -maantien eteläpuolella, Aittomäentien molemmin puolin. Muinaisjäännösalueeseen lukeutuu etelässä Höysälänmäki ja Peltoistenmäki, idässä siihen kuuluvat Kellomäki ja Koppelomäki sekä lännessä lähelle valtatieä ulottuva Pajunperkiönmäki. Kyrönjoen Hiirikoskesta Aittomäkeen on matkaa noin 1,4 km.

Peruskartta: 1333 04 LAIHIA

Koordinaatit: p = 6997079, i = 3253388, z = 11,5 - 17,5 m mpy

Aiemmat tutkimukset:

inventoinnit:

J.R. Aspelin 1896

J. Tegengren 1929

A. Siiriäinen 1966 (ei kertomusta, inventointitietoa E. Ahtelan opinnäytetyössä (HYAL 25)

Museoviraston kirje 13.1.2000 (252/304/2000) Ensio Kaunistolle
kartta P. Kankkusen kaivauskertomuksessa 2002

Tarkastus tontilla Mukari, Rno 11:106

Tarkastettava tontti sijaitsee Aittomäentien länsipuolella, tontin Rno 11:7 Loukonen etelä- ja länsinaapurina. Tällä nimenomaisella tontilla ei ole ollut merkittynä röykkiötä varhaisemmissa kartoituksissa, viereisellä tontilla, Rno 11:7 Loukonen, on sen sijaan jo Aspelinin kartoituksessa 1896 merkittynä röykkiö nro 57. Tontti on hyvin kivinen, siellä täällä on tiheästi suuria maakiviä. Tonttia on raivattu kasvillisuudesta. Maaperä tontilla on pääosin soraa ja hiekkaa.

Maanomistajan rakennussuunnitelmien vuoksi tehtiin tontilla alustavaa arviointia varsinaisen koekaivauksen tarpeesta. Rakennuslupaa ei ole tullut Museovirastolle lausunnolle. Tontille tehtiin noin 25 pientä koekuoppaa, parin lapion pesän suuruisia, joissa ei havaittu muinaisjäänteitä. Tontin keskellä oli muutamassa koekuopassa havaittavissa hiiltä ja sekoittuneita maakerroksia. Sekoittuneita kerroksia oli myös tontin koillispuolella sekä lähellä eteläreunaa olevia rakennuksia. Näiden rakennusten, itäisimmän ulkorakennuksen, takana, sen pohjoispuolella oli suurempia kiviä ja jonkin verran pienempää kiveystä havaittavissa. Tähän tehdyistä koekuopista löytyi tunkiojätettä.

Tonttiin kuuluvaa kuusimetsää ei tarkastettu, sillä asuinrakennus ja autotalli ovat suunnitella samalle linjalle kuin rakennukset molemmilla puolilla naapuritonteilla eli tontin itäosaan.

Museoviraston kanta rakennushankkeeseen ilmoitetaan tarkastuksen perusteella rakennusluvan yhteydessä.

Tarkastus tontilla Storm, Rno 8:15

Museoviraston tietoon tuli kaivausten yhteydessä 2002, että tilalla Storm, Rno 8:15 oli omistaja vaihtunut. Tämän vuoksi ja kun keväällä 2003 todettiin tilalla oleva rakennus varsin huonokuntoiseksi ja todennäköisesti remontoivaksi, haluttiin omistajien kanssa keskustella muinaisjäännöksen vaikutuksesta mahdollisiin rakennustöihin. Rakennuslupaa ei kuitenkaan lähetetty Museovirastoon lausunnolle ennen töihin ryhtymistä.

Tontin Storm, RNo 8:15 päärakennus sijaitsee aivan tontin eteläosassa, varasto-/saunarakennus lähellä länsirajaa, rajan suuntaisesti. Ulkorakennus on ollut aiemmin tontin keski-osassa poikittain (ilmavalokuva 1937). Tontin pohjoisosassa on perunapello. Perunapellon ja ulkorakennuksen välissä on kaksi suurta röykkiötä, joista itäinen rajautuu peltotiehen. Tämän röykkiön koilliskulmaan on sijoitettu sähköpylväs (1991). Läntinen röykkiö sijaitsee aivan kiinni itäisessä ja ulottuu myös tontin 8:14 puolelle.

Läntistä röykkiötä on kaiveltu ja eteläistä reunaa tasoitettu ulkorakennuksen ja röykkiön välisellä pienellä alueella. Röykkiössä on suuri keskuskivi. Itäisempi röykkiö on korkeahko, osin heinäturvepeitteinen. Sen itäistä reunaa on tuhoutunut peltotien pidossa ja sähköpylvään pystytyksessä. Röykkiön pinnalla on raivauksessa siihen siirrettyjä kiviä. Molemmat röykkiöt mainitaan J. Tegengrenin inventointikertomuksessa 1929 ja ovat merkityt hänen Aspelinin karttapohjaan tekemäänsä karttaan.

Tonttia rajaa läntiseen naapuriin kiviaita, jossa saattaa tontin Storm päärakennuksen kohdalla olla röykkiö. Samoin Stormin päärakennuksen etupuolella, lähellä peltotietä on suuri maakivi, joka saattaa olla puretun röykkiön silmäkivi. Nytemmin silmäkivenympärys on muokattu kukkapenkiksi ja peltotien sivulle on rakennettu uutta kiviaitaa.

Tontin päärakennusta laajennettiin tarkastusajankohtana, jolloin pihalla oli rakennustarvikkeita. Rakennuksen eteen, pihalle on vedetty viemäristö ja sähkökaapeli ulkorakennukseen. Katso muistio liitteenä keskustelusta uuden maanomistajapariskunnan kanssa 28.9.2004.

Helsingissä, 11.10. 2004



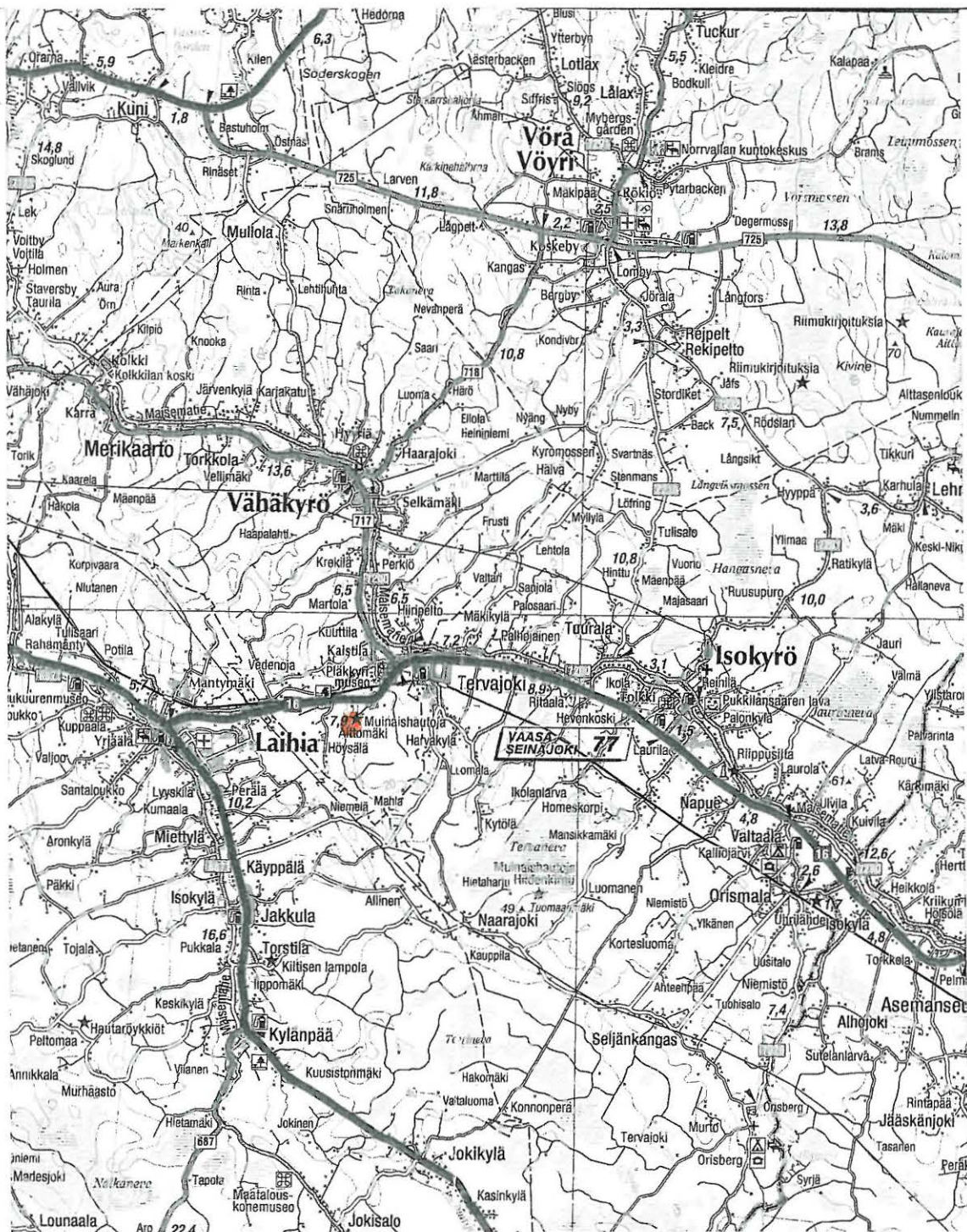
Päivi Kankkunen

VÄHÄKYRÖ TERVAJOEN RYHMÄ/AITTOMÄKI

Päivi Kankkunen 2004

ote tiekartasta GT-7

tarkastuskohteet merkitty punaisella



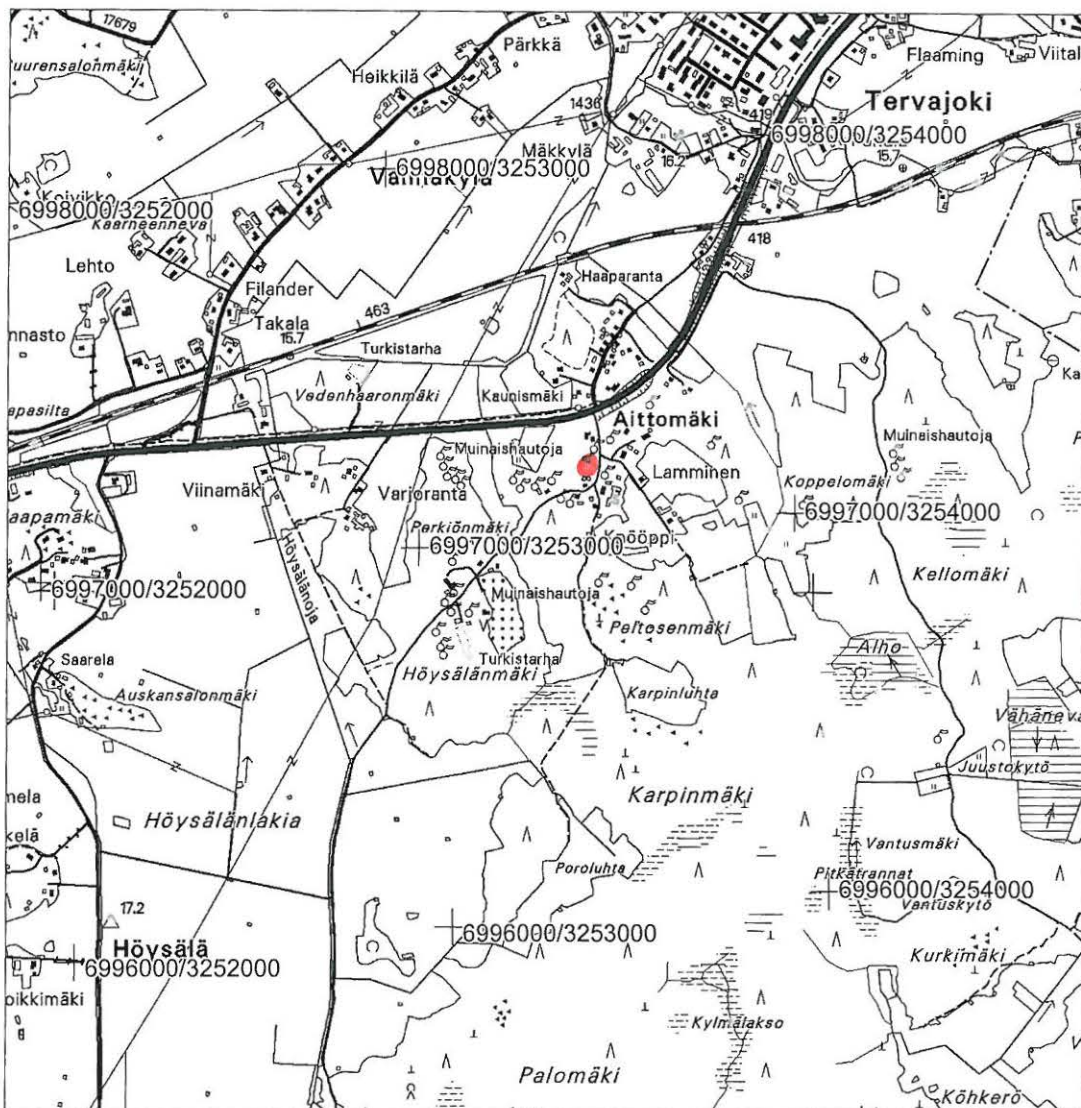
VÄHÄKYRÖ TERVAJOEN RYHMÄ AITTOMÄKI

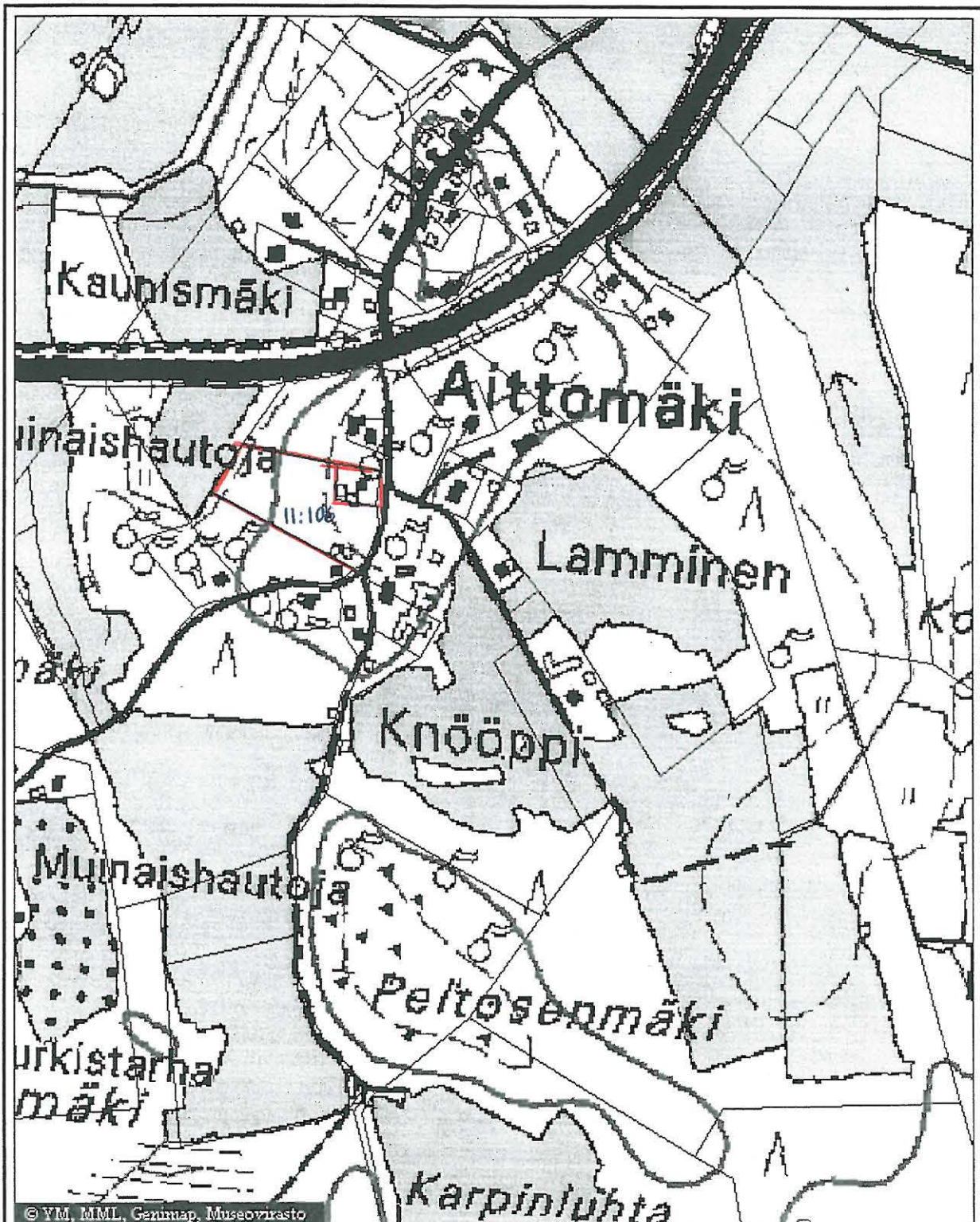
ote peruskarttalehdestä 1333 04 LAIHIA

tarkastuskohteen koordinaatit:

p = 6997011, i = 3253045, z = n. 21 m mpy

tarkastuskohde merkitty punaisella





-  Kuntarajat
-  Ympäristökeskusrajat
-  Kiinteistörajat

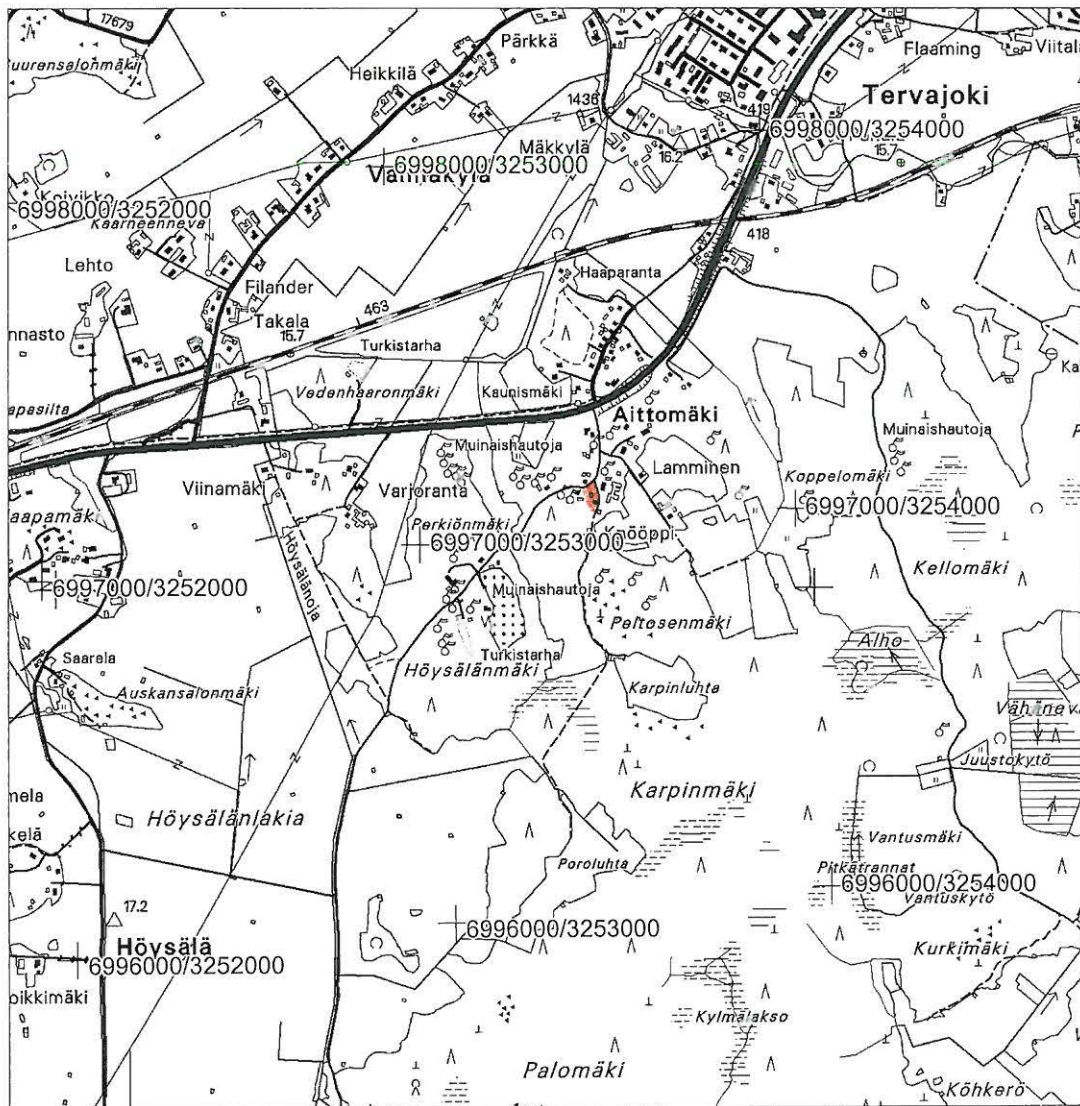
VÄHÄKYRÖ TERVAJOEN RYHMÄ
AITTOMÄKI

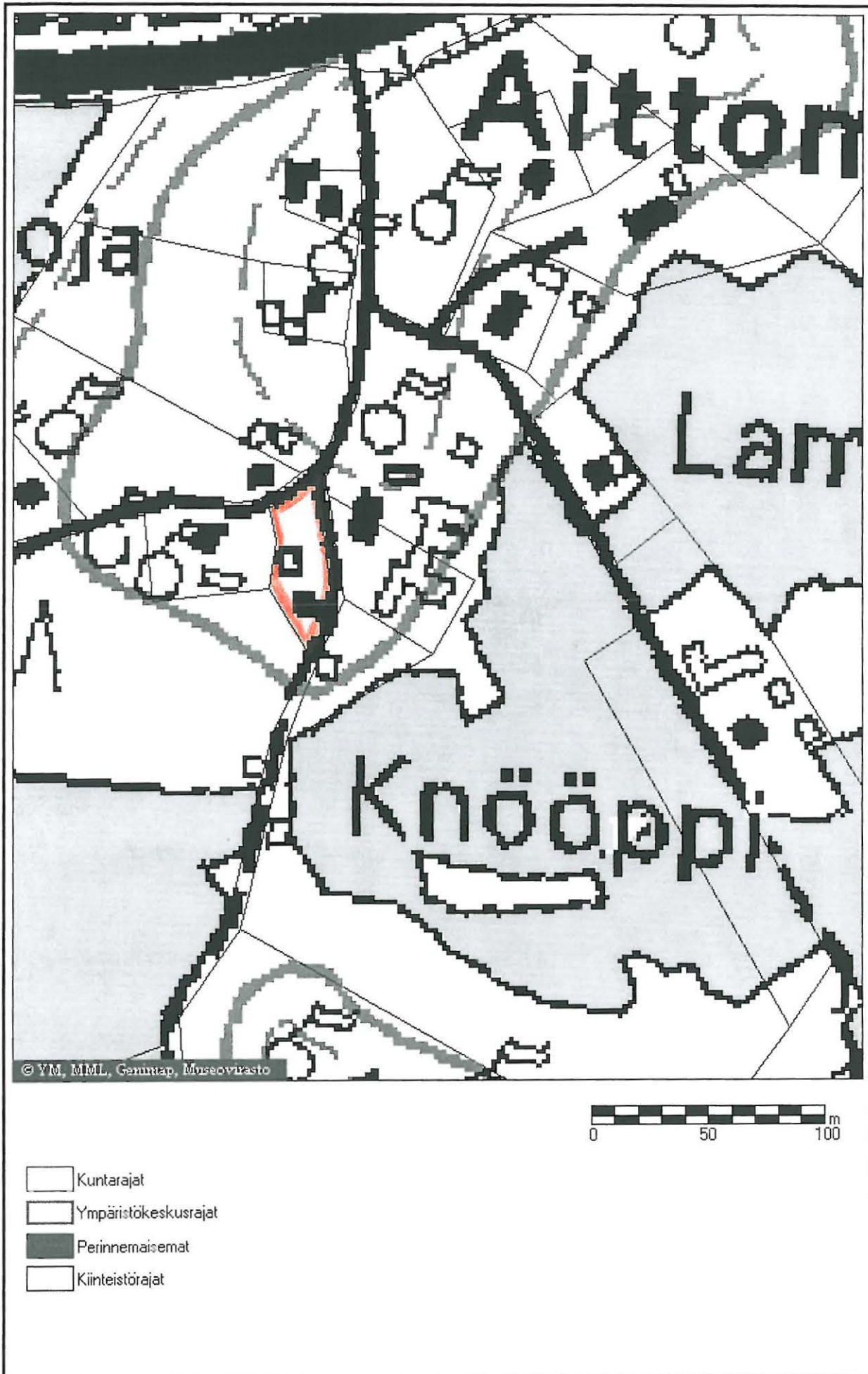
ote peruskarttalehdestä 1333 04 LAIHIA

tarkastuskohteen koordinaatit:

p = 6997011, i = 3253045, z = n. 21 m mpy

tarkastuskohde merkitty punaisella





Muistio tarkastuksesta 28.9. 2004 sekä keskustelusta Anna-Liisa ja Kalevi Hautasaaren kanssa

Tontilla Storm, RNo 8:15 on rakennustyö käynnissä. Vanhaa päärakennusta on perusparannettu ja laajennettu. Talon takana olevalle alueelle sijoitetaan kiintosäiliö, rakennuksen editse on vedetty viemärointiä ja sähkökaapeli piharakennukseen. Tonttia lännessä reunustavan kiviaidan viereen on tehty istuksia. Ilmavalokuvassa, joka on otettu 1937 näyttää kiviaita puuttuvan piharakennuksen ja päärakennuksen väliseltä alueelta. Istutuksia on myös rakennuksen edustalla olevan suuren maakiven ympärillä. Maakivi on saattanut kuulua rökkiöön ja sen ympärillä on saattanut olla säilyneenä rökkiön pohjaa.


Tontin keskivaiheilla sijaitsee itä-länsi -suuntaisesti kaksi suurikoista rökkiötä, jotka ovat aivan vieri vieressä. Rökkiöistä läntisin ulottuu myös naapurin puolelle. Piharakennuksen pohjoispäätyyn on tasattu auton kokoinen alue, toinen rökkiöistä on ulottunut piharakennukseen. Piharakennus on sijainnut 1937 otetussa ilmakuvasa tontilla poikittain siten, että pohjoinen pitkä seinä on ollut vasten rökkiötä. Rökkiöiden pohjoispuolinen alue, tontin pohjoisosa on nyttemmin perattu takaisin perunamaaksi. Perunamaan pohjoispuolella oleva kiviaita erottaa sen Aittomäntiestä. Ilmakuvan 1937 mukaan tontilla on ollut kiviaitaa myös Aittomäntiestä erkanevalla osalla, reunustaen perunamaata idässä. Tämä osa kiviaidasta on purettu eikä siitä ole ollut merkkejä 2002 tehdyn kartoituksen yhteydessä.

Itäpuoliseen rökkiöön on ollut jo 1937 ilmakuvasa sijoitettuna sähköpylväs, joka on siihen sijoitettu myös 1991.

Vähänkyrön kunta ei ole lähettänyt Hautasaarten rakennuslupaa lausunnolle Museovirastoon (kirjeet Vähänkyrön kunnalle 26.5.1999 (103/304/1999) sekä aiemmalle maanomistajalle 13.1.2000 (252/304/2000).

Omistajapariskunta haluaa tasoittaa tontin eteläpuolen, lähtien rökkiöiden reunasta, laittamalla siihen tasaisen kerroksen maata. Suunnitelmissa on myös rakentaa saunan (piharakennuksessa) edustalle terassi. Tontille tehdään myös istutuksia, joista osa kiviaidan päälle. Tontin peltotien puoleiselle osalle on rakennettu uutta kiviaitaa.

Helsingissä, 8.10. 2004


Päivi Kankkunen, tutkija